

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว ๕๑๙๗

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง การตัดต้นไม้ในที่ราชพัสดุ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกแห่ง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๐๕/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๒/๒๕๖๔
สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. สำเนาคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๓/๒๕๖๔
สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมธนารักษ์แจ้งว่า ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้อันเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก อันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดให้มีการอนุรักษ์ต้นไม้และป่าไม้ในเขตพื้นที่ราชพัสดุ โดยขอให้หลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้ใหญ่และดำเนินการใด ๆ ในที่ราชพัสดุที่มีสภาพเป็นป่าไม้หนาแน่น ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น กีดขวางการใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างอาคารหรือกีดขวางสายไฟฟ้า หรืออาจโค่นล้มจนเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือเป็นการตัดแต่งต้นไม้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสวยงาม เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีเหตุผลความจำเป็นต้องตัดโค่นต้นไม้หรือป่าไม้นอกเหนือจากกรณีดังกล่าว ให้รวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็น โดยเปรียบเทียบผลดีและผลเสียในการดำเนินการ พร้อมทั้งความเห็นที่เกี่ยวข้องให้กรมธนารักษ์พิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมเป็นกรณีไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ในการนี้ เพื่อให้การตัดต้นไม้ในที่ราชพัสดุของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของกรมธนารักษ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเห็นสมควรให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติเฉพาะเรื่องการตัดฟันต้นไม้ในที่ราชพัสดุ ตามคู่มือที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๕ และให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๐๕/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เรื่อง การตัดต้นไม้ในที่ราชพัสดุ โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเหตุผลความจำเป็นต้องตัดโค่นต้นไม้หรือป่าไม้นอกเหนือจากกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ตามนัยหนังสือกรมธนารักษ์ดังกล่าวข้างต้น ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการขออนุญาตหรือขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

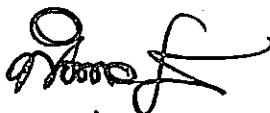
สำหรับ....

“เรียนดี มีคุณธรรม”

สำหรับที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองใช้ประโยชน์ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการขออนุญาตหรือขอทำความตกลง กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ สำหรับที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองใช้ประโยชน์ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งมอบอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วันทอง)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักการคลังและสินทรัพย์

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๕๒๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ assets.obec@gmail.com

ที่ กค ๐๓๐๕/ว ๒๐

กรมธนารักษ์
ถนนพระรามที่ ๒ กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การตัดต้นไม้ที่ราชพัสดุ
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

ด้วยปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้อันเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย มีสภาพเสื่อมโทรมและมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก เนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า การเผาป่า การบุกรุกทำลายป่า ซึ่งการที่พื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศลดลงอย่างมากได้ส่งผลกระทบต่อ การควบคุมระบบนิเวศโดยรวมอย่างชัดเจน แนวโน้มในการเกิดปัญหายุทธศาสตร์ชาติต่างๆ มีความถี่และความรุนแรง มากขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆ และปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวโดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรมธนารักษ์พิจารณาแล้ว เพื่อให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกับ นโยบายรัฐบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อันเป็นการสร้างความมั่นคง ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดังนั้น จึงกำหนดให้มีการอนุรักษ์ต้นไม้และป่าไม้ในเขตพื้นที่ราชพัสดุ โดยขอให้ หลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้ใหญ่และดำเนินการใดๆ ในที่ราชพัสดุที่มีสภาพเป็นป่าไม้หนาแน่น ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุผล และความจำเป็นอย่างอื่นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น กีดขวางการใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างอาคาร หรือกีดขวางสายไฟฟ้า หรืออาจโค่นล้มจนเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือเป็นการตัดแต่งต้นไม้เพื่อความจำเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสวยงาม เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีเหตุผลความจำเป็นต้องตัดโค่นต้นไม้หรือป่าไม้นอกเหนือจากกรณีดังกล่าว ให้รวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็น โดยเปรียบเทียบผลดีและผลเสียในการดำเนินการ พร้อมทั้งความเห็นที่เกี่ยวข้องให้กรมธนารักษ์พิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมเป็นกรณีไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดสั่งการให้ธนารักษ์พื้นที่ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไปด้วย
จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายจักรกฤษณ์ ทหาราห์สกุล)
อธิบดีกรมธนารักษ์

กองบริหารที่ราชพัสดุภูมิภาค

โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๕๓๖๓

โทรสาร ๐ ๒๒๗๐ ๑๘๙๐

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ ๔๕๒ /๒๕๖๔

เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ด้วย พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้นับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ กอปรกับกฎกระทรวง
การใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับ
การใช้ที่ราชพัสดุเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงให้ยกเลิกคำสั่งมอบอำนาจสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๖๗/๒๕๕๖ สังก. ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจ
เกี่ยวกับการขอใช้ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ทางราชการ และให้ใช้คำสั่งฉบับนี้แทน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมอบอำนาจให้
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุ ตามกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ ๔๕๓ / ๒๕๖๔
เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุ
ของสถานศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ด้วย พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้นับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ กอปรกับกฎกระทรวง
การใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับ
การใช้ที่ราชพัสดุเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงให้ยกเลิกคำสั่งมอบอำนาจสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๖๓/๒๕๕๖ ตั้ง ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจ
เกี่ยวกับการขอใช้ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ และให้ใช้คำสั่งฉบับนี้แทน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีคำสั่งมอบอำนาจให้
ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ปฏิบัติราชการแทนเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุ ตามกฎกระทรวง
การใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสถานศึกษาและ
ศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร
และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายอิศพร ทิเนศ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว๕๘๘ ๓๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ปรับปรุงคู่มือดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น ครั้งที่ ๑

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทุกเขต

และผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทุกโรง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว๓๐๓๐ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แจ้งเวียนคู่มือเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทุกเขต โรงเรียนในสังกัด และสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ถือปฏิบัติตามเอกสารคู่มือดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหนังสือกรมธนารักษ์ ส่วนที่ ๓๓๑๒/ว๕๐ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการบำรุง ดูแล และรักษาอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรม ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับการรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้าง จึงได้ปรับปรุงคู่มือเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น ครั้งที่ ๑ โดยยกเลิกคู่มือฉบับเดิมและให้ใช้คู่มือฉบับนี้แทน เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต โรงเรียนในสังกัดและสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกโรง ถือปฏิบัติตามเอกสารคู่มือดังกล่าว ซึ่งสามารถ Down load ได้จาก <https://www.finance-obec.net>

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีร์ ราชรัตน์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักการคลังและสินทรัพย์

โทร ๐ ๒๒๘๒ ๑๗๔๗ ๐ ๒๒๘๘ ๕๕๒๑

โทรสาร ๐ ๒๒๒๘ ๙๑๘๕

คู่มือ

ดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

และที่ดินประเภทอื่น

พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑

สำนักงานคลังและสินทรัพย์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑	สภาพปัญหาและความเป็นมา.....	๑
ส่วนที่ ๒	วิธีการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น.....	๓
	ที่ราชพัสดุ.....	๓
	การขอใช้ที่ราชพัสดุ.....	๓
	การขอใช้ที่ราชพัสดุกับกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	๓
	ส่วนราชการอื่นขอใช้ที่ราชพัสดุของหน่วยงานการศึกษา.....	๕
	แนวปฏิบัติ.....	๗
	การซื้อ.....	๗
	ซื้อจากเงินงบประมาณของทางราชการ.....	๗
	ซื้อจากเงินบริจาค.....	๗
	แนวปฏิบัติ.....	๘
	การรับบริจาคหรือรับจากการอุทิศให้.....	๙
	แนวปฏิบัติ.....	๑๐
	ที่ดินประเภทอื่น.....	๑๐
	การขอใช้ที่ดินประเภทอื่น.....	๑๐
	ในเขตพื้นที่ป่าไม้.....	๑๐
	แนวปฏิบัติ.....	๑๐
	ที่ดินสาธารณประโยชน์.....	๑๑
	แนวปฏิบัติ.....	๑๑
	ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน.....	๑๑
	แนวปฏิบัติ.....	๑๑
	ที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์.....	๑๒
	แนวปฏิบัติ.....	๑๒
	ที่ดินนิคมสร้างตนเอง.....	๑๒
	แนวปฏิบัติ.....	๑๒
	ที่ดินเอกชน (ไม่เสียค่าใช้จ่าย).....	๑๒
	ที่ดินเอกชนที่เป็นบุคคลธรรมดา.....	๑๒
	ที่ดินเอกชนที่เป็นนิติบุคคล.....	๑๓
	การขอเช่า.....	๑๓
	ที่ดินสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์.....	๑๓
	แนวปฏิบัติ.....	๑๔
	ที่ดินวัด.....	๑๔
	แนวปฏิบัติ.....	๑๕

ที่ดินเอกชน (เสียค่าใช้จ่าย).....	๑๕
ที่ดินเอกชนที่เป็นบุคคลธรรมดา.....	๑๕
แนวปฏิบัติ.....	๑๕
ที่ดินเอกชนที่เป็นนิติบุคคล.....	๑๖
แนวปฏิบัติ.....	๑๖
ส่วนที่ ๓ การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ ที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น.....	๑๗
การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ.....	๑๗
แนวปฏิบัติ.....	๑๘
การได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน.....	๑๙
แนวปฏิบัติ.....	๑๙
การรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน.....	๒๐
แนวปฏิบัติ.....	๒๐
การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ.....	๒๑
แนวปฏิบัติ.....	๒๑
การส่งคืนที่ราชพัสดุ.....	๒๑
กรมธนารักษ์การเรียกคืนที่ราชพัสดุ.....	๒๑
การผ่อนผันการส่งคืนที่ราชพัสดุ.....	๒๓
แนวปฏิบัติ.....	๒๔
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น.....	๒๔
แนวปฏิบัติการป้องกันปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น.....	๒๕
แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น.....	๒๖
การรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ.....	๒๗
แนวปฏิบัติ.....	๒๘
วิธีการรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้าง	๒๘
การขออนุญาตรื้อถอน.....	๒๘
วิธีการรื้อถอน.....	๒๙
วิธีการจำหน่าย.....	๓๐
การตัดฟันต้นไม้	๓๑
การตัดฟันต้นไม้ในที่ราชพัสดุ.....	๓๑
แนวปฏิบัติ.....	๓๒
การตัดฟันต้นไม้ในเขตพื้นที่ป่าไม้.....	๓๒
แนวปฏิบัติ.....	๓๒
การตัดต้นไม้ในที่ดินประเภทอื่น.....	๓๓

ส่วนที่ ๔ การจัดหาประโยชน์ในที่ดินของสถานศึกษา.....	๓๔
จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถานศึกษา.....	๓๔
แนวทางการจัดหาประโยชน์ในที่ดินของสถานศึกษา.....	๓๕
วิธีดำเนินการจัดประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของสถานศึกษา.....	๓๖

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๗
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙	๕๑
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๓ ทรัพย์	๕๒
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๖ สิทธิเหนือพื้นดิน	๕๓
กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓.....	๕๔
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒	๖๓
ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารอสังหาริมทรัพย์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๖๘
ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับ เงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙.....	๗๖
ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๖	๗๙
ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓	๘๙
ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖	๙๔
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๒๖๕/๒๕๔๙ สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง การมอบอำนาจการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ	๙๗
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๘๗/๒๕๕๓ สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง มอบอำนาจการใช้ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของโรงเรียน.....	๙๘
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๓๓๔๐/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ.....	๙๙
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๓๓๔๑/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษา.....	๑๐๐
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๒๐๔๕/๒๕๖๓ สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง มอบอำนาจการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้	๑๐๒
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๒/๒๕๖๔ สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	๑๐๓

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๓/๒๕๖๔ ตั้ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุของสถานศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.....	๑๐๔
แนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล.....	๑๐๕
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/๑๕๖๙ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แนวปฏิบัติในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และอสังหาริมทรัพย์ของโรงเรียนของรัฐที่เป็นนิติบุคคล.....	๑๐๘
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว๖๖๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การเข้าใช้ที่ดิน.....	๑๑๓
หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕๘/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ขอมติการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ.....	๑๑๔
หนังสือกรมธนารักษ์ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๑๒/ว๙๐ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๕.....	๑๒๘

ภาคผนวก ข

แบบขอใช้ที่ราชพัสดุ (แบบ ทบ.๔)	๑๓๐
แบบสำรวจรายการส่ง - รับที่ราชพัสดุขึ้นทะเบียน (แบบ ทร.๐๓ แบบสำรวจรายการที่ดิน)	๑๓๑
แบบสำรวจรายการอาคาร/สิ่งปลูกสร้างขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ (แบบ ทร.๐๔)	๑๓๔
แบบสำรวจรายการสิ่งปลูกสร้างของรัฐที่ปลูกอยู่บนที่ดินที่มีใช้ที่ราชพัสดุ (แบบ ทร.๐๕).....	๑๓๕
แบบส่งคืนที่ราชพัสดุ (แบบ ทบ.๖)	๑๓๗
แบบส่งมอบ - รับมอบที่ราชพัสดุ (แบบ ทบ. ๑๐)	๑๔๐
รายการส่ง - รับที่ราชพัสดุขึ้นทะเบียน (แบบ ทบ. ๙)	๑๔๓
รายการแจ้งขอรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ (แบบ ทบ. ๒)	๑๔๔
รายการแจ้งขอรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ (แบบ ทบ. ๓)	๑๔๕
เอกสารประกอบการขอรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้าง.....	๑๔๖

๔.๑ รับลงทะเบียนผู้เข้าสู่ราคาทุกรายโดยให้ลงลายมือชื่อ

๔.๒ ชี้แจงผู้เข้าสู่ราคาทราบในส่วนที่เป็นสาระสำคัญให้มีความเข้าใจตรงกัน เช่น การขายทอดตลาดเริ่มต้นที่ราคาประเมิน เงื่อนไขในประกาศขายทอดตลาด เป็นต้น

๕. การขายทอดตลาด เมื่อได้ผู้ที่ชนะการประมูลซื้ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างแล้ว หากชำระเงินสดทันทีให้ออกใบเสร็จรับเงินแล้วนำเงินส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดินของกรมธนารักษ์ กรณีไม่สามารถชำระเงินสดได้ให้จัดทำสัญญาซื้อขายอาคารที่รื้อถอนหรือวัสดุที่ได้จากการรื้อถอน โดยให้มีรายการรายละเอียดการรื้อถอนหรือวัสดุที่ได้จากการรื้อถอนแล้วแต่กรณี เป็นส่วนหนึ่งของ สัญญาด้วย

๖. รายงานผลการขายทอดตลาดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเพื่อ ทราบ และนำเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรมธนารักษ์

๓.๒ โดยวิธีนำวัสดุที่ได้จากการรื้อถอนไปใช้ประโยชน์แก่ทางราชการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดำเนินการ ดังนี้

๓.๒.๑ ขอดตกลงกับกรมธนารักษ์และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

๓.๒.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจนับวัสดุที่ได้จากการรื้อถอนไม่น้อยกว่า สามคน เพื่อตรวจนับและควบคุมการใช้วัสดุและจัดทำบัญชีคุมยอดวัสดุที่รื้อถอนว่ามีจำนวนเท่าใด นำไปใช้เท่าใดและคงเหลือเท่าใด ทั้งนี้หากมีวัสดุคงเหลือจากการใช้ประโยชน์ให้ดำเนินการจำหน่าย

๓.๒.๓ การนำวัสดุไปใช้ประโยชน์แก่ทางราชการให้นำไปใช้ดังนี้

๑) นำไปก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง จะต้องนำส่งขึ้นทะเบียน ที่ราชพัสดุ

๒) นำไปจัดทำเป็นวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น และวัสดุ อุปกรณ์ ให้ดำเนินการบันทึกบัญชีทรัพย์สิน ตามแนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ New GFMS Thai) ที่กรมบัญชีกลาง กำหนด

๓.๓ การนำวัสดุที่ได้จากการรื้อถอนไปใช้ เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสาธารณกุศล ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

การตัดพินต้นไม้ (ต้นไม้ยืนต้น)

๑. การตัดพินต้นไม้มือในที่ราชพัสดุ

หน่วยการศึกษามีความจำเป็นจะตัดพินต้นไม้มือยืนต้นในที่ราชพัสดุ ซึ่งถือเป็นส่วนควบ ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้หน่วยงานการศึกษาทำความเข้าใจความตกลงกับกรมธนารักษ์ หากที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่ถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นให้ทำความเข้าใจความตกลงกับ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ สำหรับการจำหน่ายไม้ที่ได้มาจากการตัดพินต้นไม้มือในที่ราชพัสดุ ถือเป็นรายได้แผ่นดิน ในนามของกรมธนารักษ์

โดยแจ้งรายละเอียดพร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องขุดตัดต้นไม้
๒. ชนิดของไม้
๓. จำนวนต้นไม้ที่ขุดตัด
๔. บัญชีรายการต้นไม้ที่ขุดตัด
๕. ขนาดของต้นไม้ที่ขุดตัด
๖. แผนผังหน่วยงานการศึกษา และต้นไม้ที่ขุดตัด

แนวปฏิบัติการตัดฟันต้นไม้ในที่ราชพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบอำนาจตามคำสั่งมอบอำนาจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๒/๒๕๖๔ สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้พิจารณาดำเนินการขออนุญาตกับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

๒. ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๕๓/๒๕๖๔ สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุของสถานศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้พิจารณาดำเนินการขออนุญาตกับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

๒. ตัดฟันต้นไม้ ในที่ดินเขตพื้นที่ป่าไม้ (เช่น ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ ป่าพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้น)

หน่วยงานการศึกษา ที่มีความจำเป็นจะตัดฟันต้นไม้ยืนต้น ในที่ดินในเขตป่าไม้ (เช่น ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ, ป่าพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้น) ซึ่งถือเป็นส่วนควบตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้หน่วยงานการศึกษาทำความตกลงกับหน่วยงานที่ดูแลป่าไม้ เช่น กรมป่าไม้ หรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแต่ละพื้นที่ สำหรับการจำหน่ายไม้ที่ได้มาจากการตัดฟันต้นไม้ในที่ดินเขตป่าไม้ถือเป็นรายได้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยแจ้งรายละเอียดพร้อมเอกสาร ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องขุดตัดต้นไม้
๒. ชนิดของไม้
๓. จำนวนต้นไม้ที่ขุดตัด
๔. บัญชีรายการต้นไม้ที่ขุดตัด
๕. ขนาดของต้นไม้ที่ขุดตัด
๖. แผนผังหน่วยงานการศึกษาและต้นไม้ที่ขุดตัด